

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 623/2025-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátska kancelária Mandzák a spol., s.r.o., Zámocká 6954/5, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave sp. zn. ITos/93/2024 z 8. januára 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. apríla 2025 v znení jej doplnenia doručeného ústavnému súdu 6. júna 2025 sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia práv garantovaných čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením krajského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne žiada priznať jej náhradu trov konania.
2. Ústavná sťažnosť sťažovateľky bola náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Martinovi Vernarskému, členovi III. senátu ústavného súdu. Sťažovateľka podaním doručeným ústavnému súdu 4. apríla 2025 vzniesla námietku zaujatosti sudcov ústavného súdu Martina Vernarského a Roberta Šorla, o ktorej ústavný súd uznesením sp. zn. IV. ÚS 185/2025 z 22. apríla 2025 rozhodol tak, že sudcovia III. senátu ústavného súdu Martin Vernarský a Robert Šorl nie sú vylúčení z konania a rozhodovania vo veci vedenej o ústavnej sťažnosti sťažovateľky.
3. Uznesením ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 623/2025 z 21. októbra 2025 prijal ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Skutkové východiská

4. Proti sťažovateľke sa na Mestskom súde Bratislava I (ďalej len „mestský súd“) vedie trestné konanie pre prečin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 237 ods. 1 Trestného zákona formou účasti (pomoci) podľa § 21 ods. 1 písm. d) Trestného zákona a pre pokračovací zločin legalizácie výnosu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 2 písm. a), ods. 4 písm. c) a ods. 5 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Mestský súd v danej veci s odkazom na § 257 ods. 7 Trestného poriadku podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku prijal vyhlásenie spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ], že je vinný zo skutkov, ktoré sú mu dávajú za vinu v obžalobe, ako aj vyhlásenie spoluobžalovanej [REDAKOVANÉ] s odkazom na § 257 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že nepopiera spáchanie skutkov, ktoré sú jej dávajú za vinu obžalobe. Sťažovateľka v uvedenej veci podľa § 257 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vyhlásila, že je nevinná zo skutkov, ktoré sa jej dávajú za vinu.

5. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka uplatnila námietku zaujatosti konajúcich prísediacich [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] z dôvodu, že konajúci senát mestského súdu prijal už zmieňované vyhlásenia spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] a spoluobžalovanej [REDAKOVANÉ]. O tejto námietke rozhodol mestský súd uznesením sp. zn. B2-2Tk/1/2023 z 18. novembra 2024 (ďalej len „uznesenie mestského súdu“) tak, že zmieňovaní prísediaci nie sú podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku vylúčení z rozhodovania v danej veci. Proti uzneseniu mestského súdu podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú krajský súd napadnutým uznesením s poukazom na § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

III.

Argumentácia sťažovateľky

6. Mestský súd prijatím vyhlásenia spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku porušil zásadu prezumpcie nevinoty sťažovateľky zakotvenú v čl. 6 ods. 2 dohovoru. Prijatím tohto vyhlásenia deklaroval, že žalované skutky sa stali, sú trestnými činmi a spáchal ich [REDAKOVANÉ]. Prijatie vyhlásenia [REDAKOVANÉ] sa pritom týkalo skutkov uvedených v obžalobe v bodoch 1.1 až 1.70 právne kvalifikovaných ako trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku, pre ktoré je trestne stíhaná aj sťažovateľka. Toto vyhlásenie malo vplyv aj na skutok uvedený v obžalobe v bode 8 (pre ktorý je sťažovateľka tiež trestne stíhaná, pozn.), keďže ide o stíhanie pre skutok právne kvalifikovaný ako trestný čin legalizácie výnosov trestnej činnosti, ktorého predpokladom je trestnosť za skutky uvedené v bodoch 1.1 až 1.70 obžaloby (údajný tzv. „zdrojový“ trestný čin). Mestský súd mohol prijať vyhlásenie [REDAKOVANÉ], avšak vo výroku korešpondujúceho uznesenia mal jasne uviesť, že prijatím vyhlásenia nie je preukázaná vina sťažovateľky, ktorá bude predmetom samostatného dokazovania.

7. Sťažovateľka ďalej poukazuje na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie sp. zn. C-709/18 z 28. mája 2020, podľa ktorého (*in fine*) vnútroštátny súd v rámci trestného konania začatého proti dvom osobám môže najskôr uznesením prijať vyhlásenie o vine prvej osoby pre trestné činy uvedené v obžalobe údajne spáchané v spolupáchateľstve s druhou osobou, ktorá neurobila

vyhlásenie o vine, a následne rozhodnúť po vykonaní dokazovania vzťahujúceho sa na skutky vytýkané tejto druhej osobe o jej vine, avšak pod podmienkou na jednej strane, že uvedenie druhej osoby ako spolupáchateľa údajne spáchaných trestných činov je nevyhnutné na kvalifikáciu právnej zodpovednosti osoby, ktorá urobila vyhlásenie o vine, a na druhej strane, že v tom istom uznesení a/alebo obžalobe, na ktorú sa toto uznesenie odvoláva, sa jasne uvedie, že vina tejto druhej osoby nebola zákonným spôsobom preukázaná a bude predmetom samostatného dokazovania a rozhodnutia. Tieto predpoklady však v danej veci neboli dostatočne reflektované, čo nenapravil ani krajský súd na podklade sťažovateľkinej sťažnosti proti uzneseniu mestského súdu.

8. V prípade sťažovateľky nebolo rešpektované ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľka totiž v odôvodnení sťažnosti podanej proti uzneseniu mestského súdu výslovne poukazovala na závery rozhodnutia sp. zn. C-709/18, na ktoré krajský súd nereagoval. V tomto dôsledku sťažovateľka nezískala relevantnú súdnu odpoveď na tento podstatný argument.

9. V ďalšej argumentácii sťažovateľka koncentrovala pozornosť na otázku prípustnosti ústavnej sťažnosti, a to s poukazom na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, Súdneho dvora Európskej únie a právnu reguláciu Európskej únie. Podľa sťažovateľky nie je možné pripustiť, aby opravným prostriedkom zabezpečujúcim rešpektovanie prezumpcie nevinoty bolo odvolanie v merite veci, dovolanie alebo nasledovná ústavná sťažnosť (resp. iné opravné prostriedky). Je to tak preto, lebo s ohľadom na samotnú povahu prezumpcie nevinoty je potrebné zabezpečiť jej rešpektovanie ihneď v priebehu trestného konania, a teda prípadný opravný prostriedok nesmie byť závislý na výsledku súdneho konania.

IV.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

IV.1. Vyjadrenie krajského súdu:

10. Krajský súd prevažne s odkazom na napadnuté uznesenie uvádza, že objektívnych pochybností o nedostatku nestrannosti prísediacich mestského súdu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] niet. Neobstojí argument, že mestský súd prijatím vyhlásenia [REDAKOVANÉ] podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku porušil prezumpciu sťažovateľkinej nevinoty. Prijatie avizovaného vyhlásenia nie je proklamáciou sťažovateľkinej viny zo spáchania tvrdených skutkov. Vinu obžalovaného možno vysloviť len právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, k čomu v danej veci vo vzťahu k žiadnemu obžalovanému zatiaľ nedošlo. Krajský súd sťažovateľke v reakcii na ňou poukazované rozhodnutie sp. zn. C-709/18 vysvetlil, prečo nie je možné vylúčiť prísediacich z vykonávania úkonov trestného konania len z dôvodu, že bolo prijaté vyhlásenie o vine spoluobžalovaného. Skutočnosť, že uznesenie mestského súdu o prijatí vyhlásenia o vine [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] neobsahovalo sťažovateľkou navrhované formulácie, nemôže prejedikovať porušenie prezumpcie nevinoty. Vyhlásenie o vine spoluobžalovaného prijal mestský súd spôsobom, že nik iný nie je v tomto vyhlásení označený menom (t. j. ani sťažovateľka). Senát mestského súdu tak podľa názoru krajského súdu naďalej splňa všetky ústavné záruky nestrannosti.

11. Z uvádzaných dôvodov napadnutým uznesením nedošlo k porušeniu sťažovateľkou uvádzaných referenčných noriem. Krajský súd navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

IV.2. Replika sťažovateľky:

12. Vyjadrenie krajského súdu nie je v súlade s rozhodnutím sp. zn. C-709/18. Verejné vyhlásenie uznesenia súdu o prijatí vyhlásenia o vine sa žiada vnímať v kontexte s obžalobou, ktorú prokurátor predniesol verejne, a to vrátane skutkovej vety a právnej vety. Preto tieto dva verejne prednesené výroky je potrebné vnímať ako konštatovanie viny (aj) sťažovateľky. Mestský súd v dôsledku prijatia vyhlásenia [REDAKOVANÉ] podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku nemá inú procesnú možnosť, ako vydať odsudzujúci rozsudok, pretože uznesenie o prijatí viny obžalovaného súdom má faktickú povahu rozsudku o vine. Povinnosť súdu jasne uviesť, že výrok o vine jedného spoluobžalovaného nemá vplyv na vinu iného spoluobžalovaného, predstavuje jedno z kritérií zohľadňovaných pri posudzovaní rešpektovania prezumpcie neviny. Táto povinnosť v danom prípade nebola dodržaná, a preto došlo k porušeniu sťažovateľkou označených ľudsko-právnych noriem.

V.

Posúdenie veci ústavným súdom

13. Pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažovateľka sa vo svojej argumentácii pomerne podrobne venuje otázke vlastnej prípustnosti ústavnej sťažnosti, ktorá je v jej podstate cielená proti nemeritórnemu (procesnému) rozhodnutiu vydanému v trestnom konaní. Ústavný súd len na dôvažok pripomína, že ani prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie postupom podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) nebráni následnému prieskumu splnenia procesných podmienok konania (m. m. napr. III. ÚS 167/2021). Avizovaná situácia nastáva aj v prípade sťažovateľky, pretože ústavný súd považoval za potrebné prijať ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie práve z dôvodu venovania náležitej pozornosti prípustnosti ústavnej sťažnosti. Podstatou argumentácie sťažovateľky odôvodňujúcej prípustnosť sťažnosti je tvrdenie o tom, že procesná obrana proti porušeniu prezumpcie neviny musí byť dostupná instantne a nesmie byť podmieňovaná výsledkom trestného procesu. Krajský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti a ani sťažovateľka v následnej replike otázke prípustnosti sťažnosti už pozornosť nevenovali, v dôsledku čoho si ústavný súd urobil o veci úsudok sám.

14. Trestný poriadok a ani iná vnútroštátna regulácia neupravuje špecifický prostriedok, ktorého využitím by sa bolo možné domáhať „okamžitého“ prieskumu tvrdenia o zásahu do prezumpcie neviny. Podstatné je teda zistiť, či vnútroštátna úprava zakotvuje iný, všeobecnejšie konštruovaný procesný inštrument smerujúci k bezodkladnému prieskumu dodržania prezumpcie neviny. Pri hľadaní odpovede na nastolenú otázku vychádzal ústavný súd z odôvodnenia uznesenia mestského súdu a napadnutého uznesenia, ktoré vznikli ako zdôvodnená reakcia na sťažovateľkinu námietku zaujatosti. Povedané inak, všeobecné súdy sa s argumentáciou sťažovateľky vecne a konštruktívne vyrovnali, avšak s výsledkom, ktorý bol vo vzťahu k očakávaniam sťažovateľky negatívny. Práve vecné vybavenie námietky zaujatosti je nesporným dôkazom toho, že v sťažovateľkinom prípade vnútroštátna úprava poskytla bezprostredne dostupný nápravny inštrument umožňujúci okamžitý prieskum rešpektovania prezumpcie neviny v priebehu trestného konania. Inými slovami, hoci Trestný poriadok nezakotvuje typovo špecificky pomenovaný prostriedok ochrany prezumpcie neviny, upravuje námietku zaujatosti, ktorá neexistenciu osobitného mechanizmu dokázala v plnej miere nahradiť. Sťažovateľka pritom tento prostriedok

(vrátane následného sťažnostného konania, pozn.) využila, pričom na svoje argumenty získala odpovede.

15. So zreteľom na uvedené ústavný súd nevzhliadol dôvod na odklon od ustálenej judikatúry, podľa ktorej je trestné konanie od začiatku až do konca procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd, ak tieto deficity neboli odstránené v priebehu trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je (okrem iného) aj náprava prípadných pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (v danom prípade súdov, pozn. – m. m. napr. III. ÚS 513/2024).

16. Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka bude mať možnosť, ak by sa to ukázalo ako potrebné, podať riadny opravný prostriedok vo forme odvolania podľa § 306 Trestného poriadku, prípadne aj mimoriadny opravný prostriedok, a to dovolanie podľa § 368 ods. 1 v spojení s § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

17. Pokiaľ ide o odvolanie, obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže podať odvolanie pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to ústavný súd v konkrétnosti odkazuje na § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby (m. m. napr. II. ÚS 258/2019, III. ÚS 214/2024, III. ÚS 513/2024).

18. V súvislosti s potenciálnou možnosťou využitia dovolania ústavný súd pripomína, že § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je postavený na slovnom spojení „*prísediaci, ktorý mal byť vylúčený...*“, pričom takto formulovaná dikcia neumožňuje najvyššiemu súdu odmietnuť dovolanie pre absenciu tohto dôvodu iba odkazom na iné rozhodnutie o ne/vylúčení prísediaceho. Naopak, ústavnou povinnosťou najvyššieho súdu je v záujme reálneho naplnenia práv obvineného pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritórne skúmať, či prísediaci, vo vzťahu ku ktorému bol tento dovolací dôvod uplatnený, mal alebo nemal byť (teda nie či bol alebo nebol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (m. m. napr. III. ÚS 513/2024).

19. Z bodov 17 a 18 dôvodov tohto uznesenia vyplýva, že skutočnosť namietaná sťažovateľkou, a teda nevylúčenie prísediacich [REDACTED] a [REDACTED] z vykonávania procesných úkonov trestného konania, ktoré sa proti sťažovateľke aktuálne vedie na mestskom súde, potenciálne zakladá (nie bez ďalšieho preukazuje, pozn.) dôvod na podanie opravných prostriedkov. Právna úprava teda sťažovateľke umožnila nielen bezprostredne (aktiváciou námietky zaujatosti, pozn.), ale umožní jej aj v následných štádiách trestného konania domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich práv podľa 6 ods. 1 a 2 dohovoru – a to prostredníctvom opravných prostriedkov, na základe ktorých je opravný súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení predostretých v ústavnej sťažnosti (m. m. napr. III. ÚS 513/2024).

20. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľka má v systéme trestného konania k dispozícii (popri instantne dostupnom prostriedku procesnej obrany, ktorý aj využila, pozn.) aj ďalšie účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jej argumentácie opravnými súdmi. Za týchto okolností teda nie je dôvod, aby ústavný súd vstupoval do prebiehajúceho trestného konania a predčasne si uzurpoval právomoc súdu rozhodujúceho o prípadnom opravnom prostriedku sťažovateľky. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv nemožno nahradzovať sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak sťažovateľ nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy; m. m. napr. III. ÚS 214/2024, III. ÚS 513/2024).

21. Vychádzajúc z uvedeného, so zreteľom na skutočnosť, že účinky napadnutého uznesenia bude možné potenciálne negovať prostredníctvom opravných prostriedkov (s možnosťou následného zrušenia meritórneho rozhodnutia), posúdil ústavný súd ústavnú sťažnosť ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietol. Ústavný súd so zreteľom na bod 13 dôvodov tohto uznesenia len opätovne pripomína, že k odmietnutiu ústavnej sťažnosti pristúpil aj napriek jej prijatiu na ďalšie konanie. Daná možnosť vyplýva z úvodnej vety § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, podľa ktorej je odmietnutie ústavnej sťažnosti v rámci predbežného prerokovania len možnosťou. Zo znenia zákona o ústavnom súde implicitne vyplýva, že aj po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je možné návrh z procesných dôvodov odmietnuť, keďže prijatie veci na ďalšie konanie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v časti dopadajúcej na splnenie podmienok postupu konania (m. m. napr. III. ÚS 167/2021).

22. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako celok odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v uplatnenej ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. decembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu